

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 20.

ANULU XXV.

Sibiu 10/22 Martiu 1877.

Telegraful este Duminec'a și Joi'a, la fie-care două săptămâni cu adăușul Foisioarei. — Prenumeratiunea se face în Sibiu la expeditor'a foiei, preafura la 3. r. poște cu bani gat'a prin scrisori fran-cate, adresate către expeditor'a. Pretul pnenumeratiunii pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. n. iar pre o jumetate de anu 8 fl. 60. Pen-

(trajecelalte pârți ale Transilvaniei și pentru pro-vinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pe o jumetate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. și tierstreine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întâi'a ôra cu 7 cr. sirul, pentru a două ôra cu 5 1/2, cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. n.

Brosiura politică.

„L'état roumain et la paix de l'orient. Neutralisation de la Roumanie. Par Frédéric Damé. Bucarest 1877“

Brosiur'a acést'a este dedicată „domnului și ilustrului concetățienu Ed. Labolaye senatoru și profesorul la col-lége de France“.

Dupa o scurta introductiune in-cepe cu genes'a Europei moderne, con- tinua cu venirea turcilor în Europ'a, staturile române dela Dunare, politi- c'a lui Mircea celu mare, Stefanu celu mare, Michaiu Vitezulu, confederatiu- nea creștina carpatina, reinvieria sta- turilor române, tractatul de Parisu și Romani'a, pacificatiunea orientului și termina cu unu resumatu.

Autorulu începe genes'a Europei cu caderea imperiului romanu în se- cululu alu V, cându în locul immen- sei domnatiuni a „populului rege“ au ramasu dupa potopulu barbarilor, ruine, numite regaturi. Numai impe- riulu din orientu, concentrandu cele din urma puteri de viață ale impe- riului romanu, a ramas în mijloculu caderei celei înfiorătoare a trecutului.

Acestu imperiu fu slabitu de cru- ciade de populatiunile slave și române și în fine nimicitu de musulmani.

În partea a trei'a, dice autorulu brosiurei, ca dupa o tacere de 10 se- culi, la apropierea invasiunei musulmane, coloni'a lui Traianu dela Dunare pa- rea a-si aduce aminte ca n'a existatu în cugetulu fundatorului ei pentru alta, decâtu pentru apararea strimtorilor Carpatilor. În același tempu statu- letiele cele mici disparu și se radica două mari pre rip'a stânga a Dunarei, întemeiate de duci resbelicosi din Fagarasiu și Marmarosiu. În fati'a pericolului celui mare Ungari'a și Poloni'a au recunoscutu necesita- tea imperativa a acestoru staturi de resistentia „create sub impresiunea evenemintelor.“ Dar' cu toate aceste si Ungari'a și Poloni'a caută a-si sub- ordina aceste staturi și în chipulu acest'a a le slabit și a se slabit în profitulu musul- manilor. Românii pre malulu Dunarei acopereau pre Poloni'a și Ungari'a. Ei din secululu XV pâna în secululu XVI ocupa în istoria unu locu deose- bitu, ce altu poporu nu-lu putu deose- fi fara de a periclită restulu Europei; ei representa ide'a de resistentia, ca- rea au presidatu la creatiunea statu- rilor lor și mai tardiu la creatiu- nea constitutiunei lor; ide'a lor dominanta a fostu totu-déun'a de a conservă, nici cându de a cuceri.

În epoc'a cându se organisau sta- turile române pe rip'a stânga a Duna- rei, otomanii se consolidau totu mai bine pe rip'a dreapta a Dunarei, dându ocolu Constantinopolei. Pe atunci în Munteni'a guvernă Mircea celu mare unu domnu betrânu și întieptu. În- demanetec în politica, capitanu no- rocosu, patriotu ferbinte, cu nume mare, cum fu Mircea, și istori'a totusi a trecutulu prestu densulu, pe cându ea face amintire de câti principiculi nemtesci și tirani italieni. Mircea cu- noscea dispușetiunea staturilor ce 'lu incungiurau. Vedeau ca Ungari'a lu tratéza de vasalu și Poloni'a se intitula bucuros cu titlulu de suze- rana a Moldaviei. Sciea dara ce are sa accepte dela amiciti'a principilor acestoru tieri. Elu și facu dara soco- tēla cu aceste și cu starea Europei de atunci. Franci'a eră incurcatura în res-

bele civile sub unu rege smintitu; Angli'a suferea sub unu domnitoru minorēnu de turburări interne; Ger- mani'a eră dessirata prin multe resbele interne; Veneti'a în lupta cu Florenti'a și Genu'a; Neapolea în anarhia; papatul abia restabilitu, neputinciosu în afara și fâra de influentia chiaru și asupr'a Italiei. Spre média-di, Mir- cea vedeau unu imperiu grecu ruinatu, regatulu româno-bulgaru distrusu, Ser- bi'a batuta. Și, pe lângă toate ambi- tiunile, rivalitățile, slabiciunile și ne- putintiele aceste, vedé cum invasiunea musulmana creștea dincolo de Dunare pe fie-care di.

Domnulu român n'a hesitatu, elu s'a dusu deadreptulu la celu mai tare, s'a închinatu înaintea lui și a cerutu ajutoru și protectiune.

Bajazet eră în culmea gloriei sele. Elu a cugetatu ca imperiulu seu care se nascea atunci, are interesu de a avé unu statulu amicu la fruntaria des- pre média nôpte și asiă a încheiatu tractatul cu Mircea, în urm'a cărui Munteni'a a ramasu tiēra indepen- denta, avendu numai, pentruaju- toriulu și protectiunea sultanului, sa dea unu daru (peschesiu) anualu. Déca ambițiunea nu orbea pre Un- garia și pre Poloni'a ele aru fi apre- tiatu avantajulu acestei neutralități, ce oprea pre turci la Dunare; ele inse nu vediu de intrens'a decâtu obsta- cululu de a se estinde pâna la marea négra. Istori'a, înca ôrbă, nu vede în faptululu acest'a decâtu o cadere. Istori'a a mersu mai departe. Ea a acu- satu pre Mircea de tradatoriu alu causei creștine.

Cându Sigismundu a intrunitu din toate unghiurile Europei o armata creș- tina spre a combate pre musulmani, domnulu român a promis concu- sulu seu. Autorulu brosiurei, cu isto- riculu Hammer în mâna, arata ca ar- mat'a lui Sigismundu eră nediscipli- nati și rôsa de cangren'a insubordi- natiunei. Mircea le scia aceste toate și de aceea n'a facutu cauza comuna cu amicii sei inimiți, cu creștinii despre cari eră dinainte convinsu ca nu potu resiste puterei celei vigurose turcesci, ci a cautatu de sigurant'a tieriei ce domniă. (Va urmă).

În 19 Martiu s'a încheiatu ses- siunea a două dietala ung. și s'a în- ceputu sesiunea a trei'a.

Diet'a Ungariei.

În sedinti'a casei representative dela 14 Martie n. ministrulu presie- dinte a respunsu unu siru de inter- pelatiuni. Relevămu aici numai pre cele mai însemnate.

La interpelatiunea lui Helfy rela- tivu la pactulu cu banc'a Tisza respunde, ca în privinti'a acést'a va decide parlamentulu, cându se voru presentă proiectele de legi.

Interpelatorulu Helfy replica între altele: Cris'a din lun'a lui Februaru, dupa desfasurarea ministrului pres., nu a fostu o crisa ministeriale ci o crisa de constitutiune, căci ministrulu pres. a disu, ca monarchulu nu a po- tutu concede aceea ce corespunde mai bine intereselor tieriei. Declariatiunea acést'a însemna o intrerupere a con- stitutiunei Ungariei și, déca imparta- sirea lui Tisza e esacta, noi nu avemu constitutiune.

Ministrulu pres. protesta, ca aru

fi disu ca s'a facutu din partea Dom- nitorului ce-va ce nu s'aru puté numi corectulu dupa cele mai stricte notiuni ale constitutiunalismului.

La interpelatiunea lui Madarász, relativa la studentii ce au dusu lui Abdul Kerim pasi'a sabi'a de onóre, respunde Tisza, ca nu s'a impededatu nici într'unu modu primirea studen- tiloru ce s'au reintorsu din Constan- tinopole. Prelânga acést'a guvernulu a facutu dispositiuni în interesulu ju- niloru pre cale indirecta recercandu de o parte pre guvernulu austriacu sa preintempine o maltratare a tene- riloru în Triest, ier' de alta parte in- trevenindu prin ministeriulu de esterne prelânga guvernulu Romaniei, că ten- nerii, déca s'aru reintôrce pre acolo, sa nu fia atacati în Bucuresci. (Aplause).

La interpelatiunea lui Dr. Polit ce o publicaramu în numerulu trecutulu în totu cuprinsulu seu, s'a datu din par- tea guvernului urmatoriulu respunsu:

Ministrulu pres. Tisza: Onorată Casa! Ungari'a nu are temeiu sa fia deprimata, căci s'a dobanditu aceea ce ea doriă că sa se conserve adeca pacea și sa nu se intemple nimicu ce aru fi contr'a intereselor Austro-Un- gariei. Pâna acum nu s'a intemplat asemenea lucru.

Domnulu deputatu a vorbitu multe despre aceea, ca politic'a inaugurata de ministrulu de esterne a fostu fa- vorabila intereselor Rusiei: a vor- bitu și de evenemintele ce se desvol- taseră, dar' a uitatu, ca not'a din 30 Decembre 1875 ce o a redactatu con- tele Andrassy tractă numai despre re- formele ce erau sa se introduca în interesulu creștinilor și de nimic'a mai multu, a uitatu înca, ca acést'a nota precum si stabilirile din Constantino- pole potu sa fia initiate de un'a seu de trei puteri, ca într'aceea pacea ga- rantata dela Parisu e oper'a comuna a tuturor puterilor europene, dreptu aceea ea nu pôte fi infatisiata că opera separata a celor trei puteri.

Insusi dlu deputatu, dicendu ca memorandumulu dela Berlinu fu lasatu indata ce Angli'a nu aderă la densulu, a produsu prin acést'a o dovêda tare despre aceea, ca intentiunea oficiului nostru de esterne eră, de a conlucrá de acord cu cele-lalte puteri.

Deci pâna acum scopulu a fostu numai conlucrarea comuna, unanimă și de acord a tuturor puterilor europene și de aceea nu se pôte dice, ca o politica, care de o parte lucră pentru unanimitate între toate puterile europene, iera de alta parte pentru a se amelioră sôrtea poporatiunei creștine din Turci'a, e unilaterală și ur- marita în interesulu ori si cărei puteri.

Dlu deputatu a mai amintitu înca în discursulu seu demonstratiunile ce se facura în interesulu Turciei și ca guvernulu a statu passivu. Cumca gu- vernulu aru fi aretatu pentru aceste demonstratiuni — mai multu decâtu eră îndatoratu — ôre-care prevenire mare și simphia (Aprobare și ilari- tate în stâng'a estrema), despre acé- st'a s'a incredintiatu dlu deputatu prin sirulu de interpelatiuni, petitiuni și atacuri, la cari guvernulu eră espusu din caus'a acestor'a. (Aplause).

În legatura cu aceste voiu sa trecu indata la punctulu alu doilea din interpelatiunea dlui deputatu, unde acést'a dice ca demonstratiunile tur- cofile de o parte au compromis poli- tic'a Austro-Ungariei în cestiunea orientale, ier' de alta parte au vate-

matu sentiemițele natiunale ale sla- viloru din Ungari'a.

La aceste trebuie sa respundu în prim'a linia, ca demonstratiuni din partea particularilor într'un'a seu alt'a directiune, nu potu nici se peri- cliteze nici se compromita politic'a monarchiei austro-ungare. (Aplause vii). Din contra guvernulu, — fiinduca nu traimu într'unu statulu dupa fan- tasi'a dlui deputatu, dara la totu ca- sulu într'unu statulu liberu, — nu pôte pune piedeci, cându o parte din cetă- tienii statului dà espressionu pareri- loru sale între marginile legiei; nu pôte căta vreme demonstratiunile se misca între marginele legiei. Ier' pen- tru aceste guvernulu și politic'a esterna nu se potu face responsabile, căci în staturi organizate politic'a esterna o face în prim'a linia guvernulu și în unu stadiu anumitu legislativ'a, dara nu demonstratiunea tenerimei dela universitate.

Este adeveratu, ca demonstratiu- nile au fostu infatisiate în foile esterne și la noi astfelu că si cându ele aru probă lips'a de ori-ce sentiū la ras'a magiara pentru locitori creștini din Turci'a. Si eu a-si fi doritu că cei ce au inscenatu demonstratiunile se fi cugetatu la acést'a eventualitate. De alta parte trebuie sa declaru reso- lutu, ca, nu esista motivu pentru a se vatemă poporatiunea slava a tieriei prin aceste demonstratiuni, căci eu sum convinsu, ca în Ungari'a nu esista unu turcofilu ce aru dori apesarea ra- ialeloru în locu de ameliorarea sortiei lor. Déca acést'a totusi se întielege asiă, caus'a la acést'a e de a se caută la acei'a, cari — eu nu sciu pentru ce — infatisiēza lucrulu astfelu. (Aplause).

Cătu pentru punctulu întâu din interpelatiune, déca Austro-Ungari'a tiene stensu la politic'a urmata pâna acum în cestiunea orientale, respundu, ca ministeriulu de esterne — si aici guvernulu ungurescu e de acord cu densulu — tiene tare la principiele ce le a urmatu pâna acum, adeca, tiene de a sea chiamare, a conservă pacea, a amelioră, cătu se pôte sôrtea creștinilor din Turci'a, si a se îngriji că interesele monarchiei austro-ungare sa remana scutite între ori si ce im- pregiurări si fatia cu ori si cine. (A- plause prelungite.)

Respunsulu deputatului Polit.

Dr. Mich. Polit: O fôia opositiunale face la interpelatiunea mea observarea, ca acést'a interpelatiune a fostu de mare valóre pentru guvernulu lui Tisza ce devenise dejă nepopularu. Eu amu fostu dejă adeseori în positiunea de a promovă pre dlu ministru presidentu la acést'a popularitate eftina. (Ilari- tate). Dar' e fôrte semnificativu lucru pentru parlamentulu ungurescu, ca unu guvernulu, fia bunu seu reu, pri- mesce unu absolutoriu pentru toate, numai déca procedu fôrte aspru con- tr'a deputatiloru natiunalitătiloru. (Con- tradicere.)

Cătu pentru respunsulu la inter- pelatiune insasi, eu nici nu amu asteptatu unu respunsu detaiatu și esau- ratoriū într'o cestiune de atât'a însem- natate cum e cea orientale. Dar' vréu sa marturisescu ca iau cu multamire spre sciintia acea parte a respunsului ce dice ca Austro-Ungari'a tiene stensu la principiele aliantiei celoru trei imperati. Si acést'a din cauza ca ori-ce alta politica deviatóre în ces- tiunea orientale o tienu fôrte pericu- lôsa pentru patri'a nôstra.

Dlu ministru presidentu a disu ca nu a pututu face nimic'a contr'a demonstratiunii turcofile, pentru ca ea nu cuprindea in sine nimic'a ilegalu. Eu amu amintitu dejă in interpelatiunea mea ce felu de caracteru a avutu demonstratiunea acést'a. Ea a mai avutu in sa o parte fôrte curioasă. Guvernulu turcescu din Constantinopole a luat lucrulu fôrte seriosu, asiă dicendu in modu oficialu. (Strigări: Acést'a e tréb'a lui!). Unu pasi'a a mersu pâna a se informă despre fortia armatei honvediesci si despre regimentele unguresci din armat'a comuna. (Nelinisce.) Conducatoriulu deputatiunei unguresci a disu chiaru câtra marele veziru Mithad-pasi'a, ca nu pôte fi nici unu ordinu, nici o putere care sa retiena pe magiari de a alergă turciloru intr'ajutoriu, cându Russi'a aru atacă pe Turci'a. (Strigări sgomotoase si îndelungate: Asiă e bine!) Admitu ca acést'a pôte fi parerea unoru particulari, ba a unui poporu întregu, dara eră datorint'a guvernului ungurescu că densulu — câta vreme eră de acordu cu politic'a orientala a Austro-Ungariei — sa reflecteze parerea eronata a guvernului turcescu, pentru a dá demonstratiunei unu dementi. (Contradicere).

Domnulu ministru presid. afirma, ca nationalitățile nemagiare de limb'a slava nu aru fi vatamate in semtiemintele loru nationale. Potu sa asiguru pe dlu ministru presid. despre contrariulu si s'aru fi facutu si contrademonstratiuni, deca nu se facea esperint'a ca câtu de multu li place ômeniloru in Ungari'a a face din ôrecari simpatii pe locu inalta tradare, turburare de liniscea publica, si deca nu erau ingrigiati, ca voru impopolă edificiulu criminalu din Bud'a la „Fortun'a“ mai tare cu captivi politici.

La replic'a lui Dr. Polit declara ministrulu presidentu, ca ministeriulu de externe a insciintiatu deregatoriile turcesci concerninti, ca junii magiari nu au missiune oficiale. Ce au vorbitu junii cu marele veziru si cu pasii, elu nu scie. Deca Dr. Polit are sa critice ce-va din procederea guvernului din Constantinopole, mérga acolo si interpeleze.

Dr. Polit observa ierasi: Cuvintele ce togm'a le pronuncia dlu ministru presidentu dovedescu togm'a aceea ce amu disu, ca dlu ministru presid. 'si pôte castigă fôrte eftinu o popularitate. Câtu pentru deputatiunea dela Constantinopole, eu nu amu disu ca ea a fostu acolo in missiune oficiale, ci ca guvernulu turcescu a luat lucrulu cam in modu oficialu si deca unu guvern strainu se afla in asemenea eróre, guvernulu acelei tieri, la care se referesce acést'a eróre, e îndatoratu a rectifică asemenea eróre.

Respunsulu ministrului pres. se iă spre sciintia.

„Press'a“ dela reparitiunea sea s'a declaratu ca este organulu centrului, intre partid'a conservatore si asiă numita rosia. „Timpulu“ de alta parte arata ca numirile partideloru din Romani'a nu se potu adoptă dupa cum se afla acele in alte tieri si staturi, ci ele trebuie sa corespunda adevărului in realitate. Fiinduca se intempla că si la noi cându e vorb'a de vre-o lupta constitutiunala, de se folosescu de unii seu altii numiri improprii reproducemu de proba din unu ciclu de articuli publicati in „Timpulu“ sub titlulu „Ghicatori parlamentare, Drept'a, stâng'a, centru“ unulu pentru că sa veda si publiculu nostru cum se tratéza lucrurile de astfelu de materia.

Eata unu articulu din cele amintite:

Avemu o datorie de implinitu câtra amicii nostri dela „Press'a“, si ceremu scuse atātu loru câtu si publicului ca amu intardiatu a responde articulu publicatu in numerulu din

9 Februarie, prin care „Press'a“ combat pe celu publicatu de noi in „Timpulu“ din 1 Februarie.

De si regretămu intardiarea, amu avutu in sa o fericita compensatiune, căci „Press'a“ a pututu prin unu alu doilea articulu publicatu in numerulu seu din 16 Februarie sa-si desvôle si mai bine ide'a si sa-si completeze gândirea.

Incepemu dar' replic'a noastră astadi, si acést'a o facemu nu pentru placerea de a contradice pe amicii nostri, ci că sa ne indemnămu unii pre altii de a nu alunecă in teorii si a ne amagă de aparentie nu numai nefolositoare, dar' inca vatemătoare.

Noi amu disu si sustienemu ca nu întielegemu clasificarea partideloru la noi, asiă precum o face „Press'a“: in drept'a, stâng'a, centru; ca acést'a divisiune o gasimu in Franci'a numai; si in positiunea noastră politica, in traditiunile nostre istorice, nimicu nu autorisă o asemenea divisiune; ca unu partidulu centru la noi nu corespunde la nici o realitate, la nici o necesitate actuala.

„Cuventulu „centru“ adoptatu in Franci'a dela care ne imprumutămu spre a-lu naturalisă, este unu cuventu de positiune, de sedere in incintă adunării.

„Eata ce ne dice in adeveru unu publicistu francesu d. Charles Du Rozoir: „Numimu astfelu partea unei adunări care siede in midiloculu salei, „on appelle ainsi la partie d'une assemblée qui siège au milieu de la salle. Si ne spune apoi ca sub restauratiune, in acést'a parte a adunării se grupase deputatii care doreau aliant'a regalității burboniloru cu regimulu reprezentativu, cu Chart'a; in stâng'a republicanii si imperialistii, inimicii burboniloru; in drept'a legitimistii cari tieneau cu traditiunile monarchice vechi si aveau de politica reactiunea constanta contr'a institutiuniloru noue. Acést'a este caracteristic'a partideloru care s'au clasificatu prin loculu loru de sedere in sal'a adunării.“

„Intrebămu acum pe onorabili nostri contradictori, cari ne spunu ca in siedint'a din 17 Novembre 1875 unu deputatu aru fi vorbitu de jun'a drept'a de betrân'a drept'a de centru, vediut-au acést'a clasificare impartita pe jetiurile adunării, si gasescu dumnéloru vre-o analogie intre grupurile nostre parlamentare cu grupurile parlamentare din Franci'a care sa justifice clasificarea? Pentru noi in Romani'a o drept'a o stâng'a si unu centru nu pôte fi, pentru ca n'au cuventu de a fi. Noi considerămu acést'a divisiune, că unu diletantismu literaru seu parlamentar de voiti, care va incurcă mintea celoru mai multi, si va servi numai a produce confusiune in rendurile conservatoriloru.

„Că sa justifice in sa clasificarea sea si mai cu séma că sa legitimeze numirea de partidulu centru ce si a luat, „Press'a“ ne intréba, deca credemu ca la noi nu sunt partide politice, si, deca toti suntemu adoratori sinceri ai constitutiunei, cum „mai pôte fi vorb'a in casulu acést'a „de drept'a si stâng'a. Desfiintiat, „esclama apoi „Press'a“, si acést'a „deosebire, contopiti într'o singura „nuantia pe primul ministru de astadi „cu siefulu cabinetului din Martie 1871, „câci si unulu si altulu ve afirma ca „sunt credinciosii tronului si constitutiunei.“

„Inteligentulu nostru contradictoru sa ne permita a-i spune ca deplaséza cestiunea si ne atribue opiniuni pe care nu le-amu avutu si nu le avem. Mai întâiu nu este unu argumentu plausibilu a ne dice ca, de ôre ce nu admitemu legitimitatea unui partidulu centru, fusionămu prin acést'a două politice opuse.

„Noi n'am pretinsu ca nu sunt partide la noi, nici amu avutu strani'a

pretentiune de a identifică pe d. Bratianu cu d. Lascaru Catargi, cu atātu mai putienu cu câtu putemu dice ca in realitate d. Catargiu n'a fostu unu omu politicu, că capu de partidulu cârui'a sa ne fie infeodatu, ci unu omu de influentia, de o influentia insemnata in Moldov'a; partidulu conservatoru l'a spriginitu in guvernulu seu că sa restabilésca ordinea atātu de reu sdruncinata in societate. D. Ioanu Bratianu este capu de partidulu, d. L. Catargiu a fostu organu.

„Convictiunea profunda si temerea ca divisiunea politica ce voiesce sa continue „Press'a“ in partidulu conservatoriu prin clasificarea artificiala de grupe luându pentru grupulu seu numirea anodina de centru, ne-a facutu sa protestămu: si articulu din urma alu „Pressei“ din 16 Februarie, ne confirma si mai multu in temerile nostre.

„Ce insemnéza in adeveru apostrofa superba ce ne adreséza autorulu articulu cându, afirmându ca burgesi'a esista la noi si ca centrulu este reprezentantulu burgesiei, ne dice „adi burgesi'a este considerata că „partea cea mai luminata a natiunei; „ei este datu in mare parte directiunea afaceriloru publice; si dar' „noi reprezentămu progresulu, căci noi „amu dobenditu ce nu aveamu alta „data. Dumnévost'a a-ti perdutu din „influentia trecuta, nu puteti prin „urmăre pretinde ca a-ti mersu înainte; astadi vi s'au marginitu drepturile ce avéti alta-data.“ Unu asemenea limbagiu provocatoriu, si cu totul nejustificatu, este imprudentu, nepotrivitu cu pretentiunea afisiata de centru — deca centru este — ca elu este unu partidulu de conciliatiune; dar' — sa ne permita a o spune francamente — nepotrivitu si cu tali'a politica a unui centru. Căci amu putea sa intrebămu pe acést'a burgessie sumetia care ne spune ca a dobenditu ce nu avé alta-data: care ii sunt traditiunile ei de lupta prin care a dobenditu contr'a aristocratiei nostre privilegiate drepturile politice de care ne bucurămu astadi?

„Noi ne bucurămu si suntemu mândri a vedé ca in societatea noastră simtiulu de demnitate de omu a inceputu a luă o desvoltare serioasă, ca acestu simtiu a impinsu natiunea noastră pe o cale de progresu că sa ne apropiemu de nivelulu de civilisatiune européna, si ca nou'a generatiune română cultiva tôte artele, sciintiele si industriale. Respectămu si iubimu pe manufacturari, pe industriali, pe barbati cari se distingu prin laborea si travaliulu loru, ingineri, artisti etc., de care ne vorbesce contradictorele nostru si pe care ni-i represinta că elemente de burgessie.

„Dar' de cându aceste elemente au inceputu a se infatisă in tiéra la noi că elemente de civilisatiune nationala? Pâna eri tôte aceste profesiuni cele mai liberale si cele mai nobile se esercitau de straini. Toti ômenii de ôre-care versta o sciu. Prin urmăre cei de astadi burgesi români — deca se pretinde ca esista o burgessie că clasa distincta, — nu sunt in dreptu a vorbi de boeri că de o clasa privilegiata, că de o clasa invinsa cadiuta, si sa-i reprosieze privilegiiile ei de odinioara, pentru cuventulu fôrte simplu ca burgesi'a de astadi româna n'a esistatu in tiéra la noi, si n'a avutu onôrea sa se lupte contr'a boeriloru privilegiati, că sa le smulga si dobândésca drepturi ce n'avea. Boeri'a eră o clasa guvernanta, care avé clientii ei, se recrută din acesti clienti prin favôrea domnésca, si formă o aristocratie administrativa precum amu mai dis'o. De aci incolo eră clasa tieraniloru, si nici o alta clasa de români intermediara.

„Dar' s'a intemplat că din acést'a clasa de boeri sa se mentina in regiunea politica vr'o câte-va familii, pe cându cele mai multe au scapatatu

si au conservatu sub numire de boer-nasi de nému, de paharnici, mazilu, etc., unu suveniru de originea loru; este ôre acést'a unu cuventu, este ôre de o bina politica sa vina o noua clasa de ômeni, numiti burgesi, sa le tagaduésca dreptulu de viétia politica cu strigatulu de vae victis?

„Sa ne permita contradictorele nostru dela „Press'a“ sa-i spunemu ca partidulu politicu carele se pune pe unu asemenea terimu, câtu de centru va fi, dovedesce o mare ingratitudine, o lipsa de tactu politicu si putienu patriotismu, cu totu amalgamulu eualificativu de conservatoru-liberalu-democratu cu care se impnéza.

„Dicemu ca este o mare ingratitudine de a vorbi cu irreverentia ce intrebuintéza de boeri, pentru ca boeri au luptatu că sa conserve nationalitatea română; ei au comunicatu drepturile loru politice si la celealte clase ale societătiei. In tôte mișcările nationale vedemu figurându pe boeri. Câmpinenii, Goleșcii, Crețulescii, Ghiculesci, Vacaresci, Sturzesi, Raleti, Cogalniceni si altii au fostu promotorii reformelor, in tempii nostri, toti boerii, fără sa mai vorbimu de cei din vechime că Basarabi, Buzesti, Calomfiresti etc.

„Uitati-ve preste Carpati dincolo in Transilvani'a. De ce natiunea română de acolo se svercolesce in neputintia spre a-si consacră drepturile ei de nationalitate, politice. Pentru simplu cuventu ca tôte traditiunile politice nationale sunt concentrate in familiile cuceritoare ungure, ier' români n'au mai nici o familie nobila care se represinta traditiuni nationale românesce, că sa se pôtă luptă cu avantagi contr'a unei situatiuni politice pe care sunt stapani numai ungurii.

Este ierasi putienu tactu politicu că ômeni cari se dicu conservatori, sa trateze că pe nisce invinsi, cari viséza privilegiuri, pe nisce compioni de lupta care le-a intinsu totu-déun'a o mâna amicala in tôte impregiurările grele pentru tiéra, fără reserva si fără sa pretinda drepturi esclusive pentru densii.

Este in fine putienu patrioticu a voi sa stergemu din inimele generatiuniloru noue, respectulu, veneratiunea si stim'a câtra familiile de boeri, pentru ca numele loru nu este numai o proprietate de familia, ci este o proprietate a tieri, o proprietate nationala; si o natiune care sub inspiratiunea unoru sentimente de ura passionata, calomniaza si despretiuesce o clasa de ômeni de care se léga istoria tieri, se despretiuesce si se calomniaza pre sine. Deca amu elimină din istoria tieri numele familielor de boeri, si ne-amu margini numai la traditiunile burgesiei nostre, bagajulu istoricu aru fi fôrte slabu si putienu stralucitoru. Nu trebuie că invidi'a democratica, sa ne orbésca pâna a ciontă istoria tieri. O natiune că si o familie trebuie sa-si consacre dreptulu ei de esistentia politica prin titluri de nobletia. Deca noi n'am fi avutu sa producemu Europei tratatele nostre cu Sultani Turciei, care sunt unu titlu de nobletia nationala, n'am fi dobenditu nici simpatia Europei nici drepturile ce ne-a concedatu. N'am fi avutu nici avantagiulu de a vorbi astadi de drept'a de stâng'a de centru, nici de a ne certă pentru acést'a clasificare.

„Pentru astadi ne oprim aci si vomu continuă in numerulu viitoru. Trebuie sa ne lamurimu, sa ne spunemu curatu si limpede, fără artificii de limbagiu, fără pretecsu de democratie, ce voimu. Voimu guvernulu legiloru seu guvern ômeniloru? Acést'a este intrebarea care amu pus'o dejă dela primul nostru articulu, si in care vomu insistă fără echivocuri.

C. N. Brailoiu.

Comitetul administrativ al comitatului Sabiiului.

În 12 l. c. comitetul administrativ al comitatului Sabiiului a ținut o ședință la cea de ordinara lunară. După autenticarea protocolului ședinței trecute se pune la ordine raportul vice-comitetului despre activitatea oficiului comitatensu în restem-pulu dela ședința din urmă, până la cea de față. Absentându vice-comite de la cauză bôlei, raportul se cetese de secretariu. Prin acest raport se constata cursul regulat și neimpedecatu al funcțiunei oficiului comitatensu, precum și bun'a ordine ce s'a observat la scontrare în cass'a comitatului. Starea sanitară în comitat a fost în general multă îmbunătățită, de asemenea și siguranța personală și a averii. În comunele Cisnădie, Cisnădióra, Jin'a s'au intemplat unele pagube în urmă focului cari se voru puté repará mai usor, fiindu majoritatea celor pagubiti ascurată. Starea drumurilor comitatului, precum nici nu se pôte aștepta în astfelu de tempu, nu este tocmai îmbucurătoare. Unu punctu interesant al acestui raportu privesce actele fostului oficiu scaunulu din Nocrichiu. După desființarea acestui oficiu, actele s'au trimis la judecătoria de aici, carea înse nu a voit să le primescă; judecătoria cercuala din Nocrichiu, de asemenea și pretorul actualu de acolo, încă nu voiesc a primí acele acte; vice-comite se vedî deci necesitată a închiria cu 20 fl. pre anu unu loc al în Sabiiu pentru conservarea acestor acte până la o dispozițiune ulterioară. Comitetul administrativ îndrumăza pre v-comite a se adresá în privința acestui punctu cu unu raportu la forulu competentu, adică la adunarea generală comitatensă.

Urmădă raportulu fiscalulu comitatensu despre averea comitatului și a comunelor, supusa supravegherii se. Raportulu specifică deosebitel pârți din care se compune averea comitatensă și anumitu arată ca în averea comitatului au trecut averile fostelor scaune Sabiiu, Mercurea, Nocrichiu, apoi fondurile cercuale ale spitalelor din cercurile Sabiiu, Nocrichiu, Mercurea, fondurile de pensii ale cercurilor Nocrichiu, Mercurea și fondulu invalidilor din cerculu din urmă. Dela fondurile cercului Mercurei încă nu a primitu documentele datorasilor.

Cu privire la averea comunelor fiscalulu aduce la cunoștința ca, a purtat de grige pentru asigurarea potrivită a averii comunale imprumutată la privat, precum și pentru introducerea pretensiunilor comunelor în noulă cărți funduare și în sfersitu pentru depunerea tacselor de cautiune din partea arendasilor de proprietăți comunale. Din raporturile cerute și primite dela 60 comune, se vede că în 37 comune afacerile banesci sunt în buna ordine. Cautiuni de către arendatorii de averi comunale s'a solvit numai în 20 comune, celelalte comune au escusat lipsă cautiunilor cu impregiurarea ca, arendatorii lor fiindu oameni avuți, cari solvesc competențele pe patrariu de anu înainte, nu aru fi aflatu de lipsa a cere cautiune dela densii. Acestor comune fiscalulu a demandat a încasă fără amanare tacsese de cautiune dela arendatori. Se raportăza mai departe despre buna ordine, în care se afla afacerile caselor orfanale. Acest raportu alu fiscalulu se ia spre placută știință.

Din raportulu presidentulu ședriei orfanale se vede că afacerile orfanale ale fostului scaun alu Mercurei din lipsa de personalu nu sunt încă regulate. Se ia spre știință.

Din raportulu inspectorulu de dare resulta că, din tacsese de dare ale cartalulu acestui și din restanțele cari la oalta facu 237,077 fl. 10 cr., nu aru încasat numai 53,792 fl.

36 cr., remanendu 65.98% în restanție. Restanțele sunt împartite pe diferitele comune c'am în următorulu modu: Sibiiu 53%, Sebesiu 85%, în pretur'a Cisnădiei 45%, în a Resinărilor 52%, în a Cristianului 52%, în a Vurperului 67%, în a Mercurei 76%, în a Sebesiului 84%, în a Nocrichului 88%. În unele comune nu s'a încasat nimicu, nici din restanție nici din tacsesele noulă. În urmă aducendu inspectorulu la cunoștință ca, pretorii și primarii nu au corespunsu întru toate concluziunilor resp. alu comitetulu administrativu, cere dela comitetu indemnitatea de a numi în ședința procsimă cu numele pre amplotiatii renitenți, deca până atunci nu se voru îndreptă lucrurile. Partea întâiu a raportulu se ia spre știință, asupra celei din urmă s'a încinsu o dezbateră mai lungă care s'a curmatu, retragendu-si inspectorulu partea din urmă a propuneri sale.

Inspectorulu scolaru raportăza despre starea gradinilor școlare și a școlilor de pomi din comitat. 83 din cele 88 comune ale comitatului au școle de pomi; 62 din acele școle sunt ingradite, 21 nu sunt ingradite, 60 cultivate, 23 necultivate. Din aceste școle de pomi un'a este a statulu, 3 se țin de școlele confesionale rom. cathol., 39 de cele luterane, 34 de cele gr. orient., 9 de cele gr. cath., 1 de cea reformată, 4 de ale școlilor granitaresci. Fiindu în comitat 148 școle 62 s'au 42% sunt lipsite de școle de pomi. Numerulu pomilor în aceste grădini au fostu 10,556, padureti 2448 altoiti.

Grădini școlare sunt 66, dintre cari 31 se țin de școlele luterane, 25 de cele gr. orient., 5 de cele granitaresci, 2 de cele romano-cat., 4 de cele gr. cath. — 44 din grădinile școlare se folosesc exclusiv de invetatori, 22 se folosesc pentru demonstrațiuni practice.

Raportulu procurorulu despre starea temnițelor se ia spre știință.

Urmădă o comunicațiune a directorulu postelor și telegrafelor, care privesc dispozițiunile ce sunt a se face pentru că sa nu se impede servitiulu regulat cu deosebire alu telegrafelor. Spre acestu scopu se îndrumăza vice-comite a reinprospetă organelor subalterne ordinațiunile ministeriale resp. de mai înainte, și a veghiă pentru strict'a lor observare, de ore-ce în mai multe casuri s'a observat vatemări intenționate ale parilor, sirmelor și izolatorilor dela telegrafe.

Cu aceste ședințe se încheie. □.

Manifestul de pace alu principelui Milanu.

Iubitulu meu popor! Din proclamatiunea mea dela 18/30 Iunie an. tr., poporul meu cunoște motivele care ne-au silitu sa apucăm armele. Totu asemenea ei este cunoscutu pentru ce amu luptat în comunitate cu Muntenegrulu. Astadi, cându s'arță poporelor din orientu se afla în mâni mai puternice, me simțu fericitu de a încunoscinti pe scumpulu meu popor, ca după ascultarea marelui Scupscine nationale, încheiu pacea cu Pôrta otomana.

Plenipotentarii mei dimpreună cu ministrulu imperatescu de esterne au subsemnatu la 17 Februarie protocolulu păcii, pe care din parte-mi l'am ratificat pe cale telegrafică. În relațiunile sale cu sublim'a Pôrta, Serbi'a rămâne că înainte resbelulu sub garanția marilor puteri. Până la finitul lunei (stilu vechiu, adică până la 12 Martie), atât trupele turcesci cât și cele serbesci se voru retrage pe teritoriulu lor.

Pentru creștinii, cari pe tempulu resbelulu au gasit unu refugiu în Serbi'a s'a precisat o deplină amnestie, și sunt perspective sigure, ca

s'arță ce voru avé în patri'a lor va fi mai bună.

Fratilor! Cu diu'a de astadi încetă în Serbi'a starea de resbelu, precum și măsurile extraordinare provocate printr'ens'a. Vre-o câte-va legi rămân încă în vigoare până la trecerea deservita la o stare normală.

Intorcendu-ne la ocupațiunile de pace, sa ne aducem aminte înainte de toate de bravii nostri luptatori, cari au cadutu pe câmpulu de bataie. Numele lor voru trăi vecinicu în memori'a poporulu recunoscătoru. Sa ne aducem aminte și de ranții nostri, cari au devenit neapți pentru ori-ce lucru. Este datorită noastră patriotică de a le usurá existența. Sa nu uităm nici pe concetățenii nostri granicieri, cari au avut sa suferă mai mult de evenimentele resbelulu. Va fi un'a dintre principalele străduințe ale guvernulu meu, de a-i providea cu cele trebuințose, spre a le usurá dilele.

Dupa ce ne-am implinitu datorită pentru patria și pentru frații nostri pe câmpulu de bataie, sa ne silim acum de a câștigá puteri noulă pentru progresulu nationalu în munca pacifică și în iubirea frăției.

Sa remanem pururea recunoscători fratilor nostri rasi pentru ajutorulu ce ne-au datu pe tempulu resbelulu, precum și tuturor celorlalte națiuni nobile, cari ne-au înscutit în grăuă noastră luptă cu scumpele lor simpatii. Cu deosebire sa ne exprimăm recunoscinti'a față cu acele societăți și persoane nobile, care au datu o mână de ajutoru ranților și nefericitorilor nostri.

Ier' față cu voi, scumpi frati, mi implinesc placut'a datorie de domnu, de a ve mulțămîi voue tuturor, pentru sacrificiile ce v'au impus resbelulu, unii luptându pe câmpulu de bataie, alții facendu servicii administrative, și iera alții aducându sacrificii materiale. Toti fără deosebire, ați datu neconțenitu dovedi despre unu rar patriotism!

Belgradu, 6 Martie 1877.

Milanu Obrenovici
principele Serbiei.

Corespondința.

Clusiu 4 Martie.

Apropiandu-se diu'a intrării sinodulu arhiepiscopulu credu că flacăra dintre dd. deputati va începe a se cugetă la cele bune și salutare, ce aru dori a le pune în lucrare pentru binele comunu eclesiasticu. Esperiențele anulu trecut au nascut și în mine o idee de care nu m'am putut despartă în decursulu unui lungu anu și care si astadi în preser'a sinodulu e tocmai asiă de viua că în ser'a cându ni luaramu adio dela frații nostri sabinieni dicendule: „Pacea mea lasu voue!“ Noi porniram cu gândurile, si gândurile nu se alinara!!

Ide'a ce me apasa de atât tempu afla genuin'a sea expresiune în aksiom'a evangheliei din duminică trecută unde se dice ca: *acel'a care vrea sa urmeze idealulu luminei și dreptății, sa se lapede de sine și sa iee crucea — simbolulu morății curate creștinesci*. Si intru adevăr, deca a pretinsu vre-un'a epoca în viața santei noastre mame o pasire resolută a fiiloru sei în sensulu de mai sus, apoi de siguru o pretinde acest'a astadi cându vitregitate tempulu a ajunsu punctulu de culminatiune. Cui nu i siopetese vocea neadormita ca *e a unsprădiecea ora spre a ne desceptă în conștiința noastră și spre a ne cugetă la sanarea ranelor sangerande, la stergerea lacrimelor amare?*

Pornindu din punctele aceste de vedere mi-amu impartasit parerile si — după cum le numira ei — piele desiderii mai multor amici pre cale privata. Statoriram cu totii dimpreună unele principii și distinseram un'a directiune, despre care credem

ca ne voru conduce spre mai bine. Totu-odata se exprimă și dorința că sa le insirăm acelea în un'a programă formală de partiă și sa le aducem la cunoștința publică specialminte onoratorulu dd. condeputati.

Spre a corespunde acestei dorințe rogu pre onorat'a redacțiune sa binevoiescă a dá locu în colonele „Tel. Rom.“ următorulu proiectu de programă, care 'lu vou espune într'un'a conferință prealabilă a deputatorulu sinodali aderinti insiratelor principii discutiunei publice spre definitiv'a statorire.

Alu onor. redact. stimatoriu

Ananie Trombitasiu,
deputat. cercul. XII.

Proiectu de programă

pentru „partidulu sinodalu“ alu sinodulu arhid. gr. or. rom.

I. Pre bas'a santelor canone a bisericei orientali în genere și a prescriptelor statutulu nostru organicu în specie va sustiené, aperi și îndepliní „partidulu sinodalu“ constituțiunea noastră eclesiastică în toate directiunile și în contr'a ori-cărui atacu, usurpatione și renitență.

II. Pre bas'a autonomiei și între marginile legilor fundamentari ținendu de normativu principiulu progresulu liberalu va staru la infirirea și perfectiunea institutiunilor, la crearea și introducerea de norme corespunditoare spiritulu evului în jurisdicțiunea și administrarea eclesiastică.

III. Va pretinde și va supraveghia strict'a ținere, îndeplinire și respectare a legilor canonice și statuti, a concluzelor congresuali și sinodice.

IV. Va aperi drepturile legali a corporatiunilor și a singuraticilor în contr'a ori-cărei persecutiuni, asupriri și presiuni injuste și ilegale.

V. Va spriginí organele esecutive eclesiastice în activitatea lor, pre câtu ele se voru ținé de prescriptele și între marginile legii și voru atinti prosperarea comuna a bisericei.

VI. Va delaturá pre cale legale si fără de consideratiuni colaterali totu ce a causat până acum ori aru puté provoca în venitoriu stagnare și obstacule în viața eclesiastică, ce a impedecatu și aru puté impedecá progresulu culturalu și morale în arhidieceasa.

VII. Preste totu va avé partidulu în toate cestiunile subversante singuru și exclusiv numai interesulu și binele comunu eclesiasticu în vedere; va aderá cu sanctitate și rigore la principiulu dreptății obiective; va opugná și infrange pasiunile și ori-ce tendințe și aspirațiuni separatistice personale fără de tota consideratiunea la persoane la pozițiunea și nessleru lor.

VIII. În specie va pretinde și ingrigi partidulu că pre terenulu ierarhicu administrativu sa se confereze oficiele numai celor cu calificati în sensulu legilor și după recerintițele evului; sa se curme nepotismulu, patrocinarea speculativă și proselitismulu demoralizatoriu; va opugná și impedecá cumularea oficilor în un'a persoană, ier' pre de alta parte va conlucrá la îmbunătățirea stării materiale și a existenței sociale a preotimei noastre.

IX. Pre terenulu administrativu economicu va staru partidulu la un'a reforma generală a sistemulu de până acum. Va pretinde un'a controlă strictă în toate afacerile banesci; va ingrigi de unu modu de fructificare mai manosu a fondurilor noastre si nu va concede scaderea acestor'a.

X. Cu deosebită atentiune și sîrguintă va ingrigi partidulu de cauză școlară; va conlucrá din toate puterile si cu toate mijlocele legali si morali la infintierea, dotarea și înzestrarea școlilor populari confesiunali; va ingrigi de posibilitatea erudiei și de aplicarea de docenti calificati; de elaborarea și tipărirea de cărți bune

si eține scolastice; va pretinde un'a supravegheare exacta si conscientioasă a invetiamentului publicu popularu din partea organelor competente confesionali; va sprigină toate organele eclesiastice in sustinerea si așerarea principiului de autonomia garantatu prin legile politice ale țerei.

XI. Constituandu-se „partidulu sinodalu” pre bas'a principiilor insirate va statorî in prim'a conferintia unu regulamentu specialu pentru afacerile se interne acceptandu principiulu solidarității si sistem'a confessionalismului.

Colectiune

de materii, relative la matrimoniu si divortiu in biseric'a gr. or.

(Fine.)

XX.

Reproducu aici pe scurtu o harthia a Archiepp. si Metrop. Siagun'a adresata pe le 1869 la ministeriulu din Vien'a, dupa cererea aceluia, că opiniune in afacerea casatoriilor si divortielor suditoru statului nostru, fatia de judecatoriile bis. gr. or. din alte țeri. Ansa au datu, ca metropolitulu serbescu din Belgradu au divortiatu pe nisce casatoriti suditi austriaci din Semlinu cari locuiau temporaneu la Belgradu.

Siagun'a dice, ca Metropolitulu din Belgradu nu a fostu competentu dupa can. 2. alu sin. ecum. alu II-le in biseric'a noastră este principiu, ca nimenea nu se pôte subtrage dela jurisdicțiunea sea competentă (aici a Carlovitiului); deci sentința consistoriului din Belgradu este nula, si actele aru fi a se predă consistoriului din Carlovitiu spre ulterioară afacere. In generalu doresce Siagun'a a se regulă aceste referente internatiunali, precum s'au regulatu cu alte state (Bavari'a, Baden etc. buletinul imper. nr. 204 din 1853), pentru care casu aru fi decidetore urmatorele norme:

1. Cumca ori-ce casatoria incheiata in ori-ce parte a bisericeii noastre ecumenice cu observarea tuturor prescrișelor bisericeii noastre gr. or. se priveșce de intrăg'a biserica de valida pentruca in intrăg'a biserica noastră exista unele si acelea norme, canone si cărți de legi (pravila Pidalionu) si inca si normele speciali ce se afla despre matrimoniu in legi civile (asiă a Moldavei din 1817 si a Romaniei din 1818) se basēja pe legile generali bis. si prin urmare validitatea sacramentului e recunoscuta pretotindenea in biseric'a noastră; cându inse suditi austriaci incheia casatoria in strainatate, in deosebi in Turci'a seu țerile creștine vasale, atunci se recere, afara de natur'a neschimbavara orientala, si implinirea condițiunilor prescrișe si legate de domiciliu bisericescu si politice, asiă d. e. strigările in loculu domiciliului părților, si licența politica, unde este acest'a prescrișă din partea statului, almintreia acea cununie aici s'aru privi de clandestina.

Deorece inse dupa unu cerculariu alu comandei supreme de armata din 23/9 1858 Nr. 8382. in Ardélu si Banatu nu se recere licența politica militaria, ier' biserica de alta parte, pentru insemnatatea sacramentala a matrimoniului, nu pôte iertă darea licenței bis., asiă aru fi a se indrumă consulatelu austr. conformu instrucțiunei din 2/12 857. Nr. 234 bul. imper. §. 12 si 13 ca in totu casulu de casatoria a suditoru austr. in acelea părți, sa indrumeze pe părți a cere licența dela dregatori'a competentă bis. (consistoriu), carea se va dá dupa prescrișele bisericeii noastre dimpreuna cu toate documentele trebuincioșe, seu in casu de pedeci canonice si legali se

va denegă, ier' in casu de licența se va inmatriculă casatori'a si la noi.

2. Pentru archidieceș'a Transilvaniei nu are valóre sistem'a consistoriala din 5 Apr. 1782, ci numai canonele bisericescu. Ier' conformu acestor'a, deca o casatoria incheiata legalmente la noi, din partea suditoru austr., cari locuescu temporaneu seu stabili in țerile dunarene, s'aru desființă din partea judecatoriiei bis. din acelea țeri, in acestu casu, consistoriulu nostru, dupa reintorcerea părților, nu aru pôte recunósce necondiționatu acea sentința divortiala, ci aru face recunósceșea sea dependentă dela o nouă esaminare si revisiune a procesulu divortialu, si numai acelu casu, cându s'aru află, ca acelu procesu s'au pertractatu si decisu intocmai conformu prescrișelor canonice, s'aru dechiară acea sentința de valida, ier' in casulu contrariu, precum si atunci, cându actele procesuali nu aru fi, s'aru indrumă părțile a intentă din nou procesulu la forurile noastre competente.

3. Aru fi a se respectă reciprocitatea in atari cause si in intrulu bisericesculor.

Nu va fi fără interesu a sci si ceea ce au prescrișu susu amintit'a instructiune pentru consulat in privința matrimoniilor.

§. 12 alu acelei'a suna:

Cându unu suditu austr. voiesce a se casatori in Turci'a, are a cere licența dela consulatulu austr.; ier' care se tiene numai temporaneu acolo, va cere licența dela dregatori'a competentă din Austri'a. Consulatele au voia a se pune in contielegere cu respectiv'a jurisdicțiune bis. din Austri'a.

§. 13. Casatori'a, nascerea si mórtea are a se documentă prin atestate seu estrase matriculari a parochiului acelei comune, la care apartienu respectivii. Atari documente, date de către parochii din Turci'a seu țerile vasale se recunósce in Austri'a de autentice deca ele sunt legalisate de consulatulu respectivu. Notezu aici, ca estrasele matriculari, cari se dau in Austri'a de către parochii nostri, conformu protocolulu matriculariu si provideute cu sigilulu parochiului, se priveșce de documente publice si probatóre. (inca prin decretulu aulicu din 10 Maiu 1820).

XXI.

Exclusiv'a competenția a forurilor bisericeii noastre in trebile matrimoniali si divortiali, pe bas'a canoanelor, la toate tempurile, si cele mai noue, pâna astadi, o au recunoscutu si statulu nostru si o au garantatu prin legi.

Sa cautămu numai dela alu 17 secolu încóce, si aflămu in art. dietali din 1626 si 1647 (aprobatae din C. I. 8. art. 2.) dreptulu bisericeii recunoscutu, de a seversă cununii si divortiu dupa usulu ei; art. dietalu din an. 1640 (aprob. C. I. 8. art. 3); artic. novelaru 6. din an. 1744 si 60 din an. 1781; legile din 1848, patent'a din 4 Iuliu 1850 §. 11 constituțiunea org. din din 31/12 1851 bulet. imper. nr. 3.; legile din 1868, in deosebi artalu 9 din an. 868, si art. dietalu 54 din an. 1868 introdusu in. an. 1869 in § 22, care dice: ca in competenția judecatoriilor existente bisericescu cadu procesele matrimoniali curate si mixte, insa numai intr'atât'a, încātu se atinge de validitatea seu nevaliditatea matrimoniului, de divortiu si de separatiune de patu si mēsa. Tóte cele-lalte cestiuni ce curgu din relațiunile casatoriei, despre cari au judecatu biserica, indeosebi, actiuni privitoare la legalitatea seu ilegalitatea nascerei, mai departe la alimentatiunea copiiloru părților liti-gante si la pretensiuni de avere ce se

derivēja din despartienii, se tienu de competenția judecatoriilor civili *).

Dr. Ioanu Borci'a,
fiscu si defens. leg. la consist.
archidieceșanu.

Varietăți.

(†) *Barbar'a Pamfilie*, in numele seu si alu filorui sei: *Basiliu, Demetriu* si *An'a Candidu*, a nepótelorui: *Rachil'a, Ravec'a* maritata Groze, si *Sabin'a*, precum si in numele numerosiloru consăngeni si amici, anuncia cumca prea iubitu fu, frate, respective unchiu, consăngenu si amicu **Ioanu Pamfilie**, canonicu metropolitanu, dupa unu morbu abi de patru dile in 17-a l. c. in etate de 50 ani, provideutu fiindu cu santele sacrameinte a inecat de a mai fi intre cei vii.

Remasitiile-i pamentesci se voru astrucă in 19 l. c. la 2 ore dupa amēdi in cimiteriulu bisericeii gr. cat. opidane. *Fia-i țierân'a usiōra si memori'a binecuvantata.*

Blasiu, in 18 Martiu 1877 st. n.

Alegerile la Universitate. Din 20 deputati alesi pentru universitate pentru sesiunea carea s'a inceputu luni in 7/19 Martiu a. c. numai doi sunt romani si adeca din cetatea Orestia Dr. Av. *Tincu* si din cetatea Sebesiu Dr. *Stefanu Pacurariu*. Resultatulu acest'a in defavórea romaniloru din fostulu fundu regiu ni se pare ca avemu sa-lu ascriemu impregiurarei ca alegatorii romani n'au fostu destulu de orientati in modulu celu nou de alegere. La tota intemplantia inse este si vin'a inteligintiei din respective cercuri, de ore-ce ea trebuia sa ingrigesca ca alegatorii se scia sa-si arete candidatii la tempu.

O recompensiune pentru juramentu falsu. Intr'unu procesu civilu deciderea unei cause s'a condiționatu de depunerea juramentulu de către partea incta. Inct'a inse neliniscita prin sioptele neadormite ale consciintiei se nu se pôte decide a pune unu juramentu nedreptu, ier' de alta parte nu aru vrea nici sa piēda caus'a fatia cu acuatoriulu care se afla intr'o stare mai inferiōra. Diu'a pentru depunerea juramentulu se apropia, ce e de facutu? Se aduna unu consiliu familiaru si acest'a stabilesce, ca inct'a sa depuna juramentulu, fia si pre nedreptu, si că recompensiune pentru acestu pecatu (la urmările criminali nici ca s'au mai cugetatu) se voru platí pasile la unu unu preotu dintr'o comuna invecinata si asiă inct'a iēra se va putē impacă cu Ddieu pre o cale mai usiōra si mai ețina. In chipulu acest'a lucrulu aru fi limpeditu si inct'a pre deplinu rehabilitata. Nu putemu sci ce se va mai operá pâna la diu'a de infatisiare in consciința partidei culpabile, dara acestu modu de a judecă asupr'a juramentulu e la tota intemplantia unu semn de decadintia a valórei juramentulu in paturile de josu ale societății.

O cântarētia romāna. Reproducemu cu mândria descrierea succesoru câștigate de o compatriota, d-siōr'a Elen'a Teodorini, fiic'a regretatulu artistu dramaticu T. Teodorini, pe scenele Italiei, unde s'a dusu spre a-si completă studiele de musica. Imprumutāmu traducerea „Curierului de Iasi.”

II. *Trovatore* dice:

In Barbierulu de Sevil'a se presinta d-r'a Teodorini, o eleva a conservatorulu din Milanu. Vocea sea

* Mi reservezu inca a tractă in acēsta materia, seu in „Tel. Rom.” seu in altu modu, anume, despre acelea norme, cari potu sa fia practice in tempulu si dupa impregiurările de fatia, si cari remanu rezervate numai istoriei bis., precum si despre ratiunea cea esemplara, cu carea au procesu biserica noastră in aceste materii.

Aut.

este simpatica, fresca, agila, si metód'a sea de a cântă e perfecta. Este o cântarētia destinata a face o cariera frumoșă. Publiculu ii recunoscu toate frumósele sele daruri prin lungi si repetite aplause. In Mari'a de Rohan distins'a Teodorini sciu sa se faca fôrte multu aplaudata.

Revist'a subalpina spune: Si acum sa-mi permita d. Viganotti se profitu de putienulu spatiu ce-mi remâne spre a me întorče către d-r'a Elen'a Teodorini, nou'a si placuta cunoscutia a publiculu nostru.

Dēca Viganotti este o gloria a artei, d-r'a Teodorini este o sperantia. Acēsta frumoșă tenera, care face primulu pasu in arena, ese din conservatorulu Milanu, acēsta pepiniera unde se cultiva cu iubire nouēle plante destinate a umplē marele golu, pe care tempulu 'lu face cu neindurat'a sea cōsa.

D-r'a Teodorini datoresce multu studiulu si vocea sea nu numai simpatica, melodiōsa si limpede, dar' are inca unu accentu, o agilitate cari o facu a fi si mai multu apreciata.

Metod'a sea de a cântă este escelenta si music'a roșiniana in particularu este acea pe care acēsta gingasia cântarētia o esecuta cu mai multa precisiune si anima, ceea ce formēja principalele calități ale artistiloru din asiă numita scōla vechia.

Astadi voiu numai sa constatu ca pe orisonulu artei lucescu cu o viua lumina d. Viganotti, si in gradin'a Euterpei apare prin d-r'a Teodorini o flóre nouă plina de freschetia si de profumu.

In fine, Amiculu artistiloru scrie: d-r'a Teodorini, de-si incepetóre, fu incarcată de laude in rolulu lui Gondi, pe care 'lu esecuta cu multa gratia si precisiune. Totu atātu de escelenta si in baletu, acestea promitu teneri artiste o cariera frumoșă. Acum se prepara Barbierulu cu d-r'a Teodorini, d-nii Giovanetti, Cosbelli, Lorenzini si Cortesi.

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Martiu 1877.

Argintu	107 60
Galbinu	5 73
Napoleonu d'auru (poli)	9 71
Valut'a nouă imperiale germāna...	59 85

Nr. 51.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu in parochi'a de a III clasa din Batizu cu incuviintiarea prea venerabilulu consistoriu archidieceșanu din 17 Decembre 1876 Nr. 3615 B. se escrie concursu pâna la 3 Aprile a. c. st. n. in carea di se va tiēnē si alegerea.

Emolumentele impreunate cu acestu postu sunt: jumetate din venitele acestei parochii de 300 fl. v. a. adeca 150 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acēsta statiune voru avē a-si adresă concursele instruite dupa prescrișele sinodulu archidieceșanu din 1873 la subscrișulu pâna la terminulu indicatu.

Deva, 3 Martiu 1877.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Papiu m/p.
protopresbiteru.

2—3

Citatiune edictala.

Tom'a Denesiu de religiunea gr. or. din Porcescu, care si-a parasitu cu necredintia de trei ani pre soci'a sea Ann'a Lupescu de relig. gr. or. din Boiti'a, se citēja prin acēst'a a se infatisia la subsemnatulu oficiu protopresbiteralu, căci la din contra, dupa trecerea de unu anu si o di, se va decide procesulu incaminatu de numit'a muiere si in absentia lui.

Sibiui, 1 Martiu 1877.

Scaunulu protopresbiteralu gr. or. tract. II. alu Sibiului.

Ioanu Popescu,
protop.

2—3